

Du forurener indeklimaet, når du maler

Det sikre mærke

EU har en liste over grænseværdier i luft for ca. 200 stoffer, der sikrer et ordentligt indeklima, en såkaldt LCI-liste (Lowest Concentration of Interest). Du kan dog ikke finde alle stoffer på varedeklarationen på malingen, og under hærdning dannes der nye stoffer.

LCI-værdierne bliver brugt til at beregne, hvor stor risikoen er for eksponering af stoffer i indeklimaet. Er risikoen lav, kan malingen få det frivillige indeklimate-mærke. I modsætning til miljømærkerne Svanen og Blomsten, der har fokus på selve produktionen, tager indeklimate-mærket udgangspunkt i, om produktet er til "at være i stue med", når du tager det i brug.

Se mere her:
indeklimatemaerket.dk

Maling afgiver stoffer til luften, som især kan være skadelige for børn. Så hvordan sikrer du det bedst mulige indeklima, og hvilken maling skal du gå efter?

TEKST: JULIE TROLLE BODING | FOTO: COLOURBOX

Når du maler, kan du ikke undgå at forurene indeklimaet i din bolig. Langt de fleste typer af maling og lak afgiver nemlig kemikaliedampe – også selvom malingen er vandbaseret eller miljømærket, lyder det ifølge Miljøstyrelsen.

Der er stor forskel på, hvilken type maling du bruger, og hvilke kemikalier de forskellige malinger indeholder. Men helt overordnet skal du være opmærksom på, at indeklimaet vil være påvirket et stykke tid efter efter at du har malet indendørs.

– Den største fare ved maling er, at der er stoffer i, som afgasser i længere tid, og det kan være til gene for folk, der har astma. Man skal i hvert fald være klar over, at der kan være en eksponering, et par måneder efter at man har malet, forklarer professor Torben Sigsgaard fra Institut for Folkesundhed ved Aarhus Universitet.

I dag bruger mange vandbaseret plastikmaling indendørs. Tidligere blev træværk malet med oliebase-maling, som ofte er tilsat terpentint, der er optaget på listen over farlige stoffer og kan være kræftfremkaldende. Overordnet er kemikalierne i vandbaseret maling mindre skadelige end terpentint, men de er

længere om at dampe af, og du skal blandt andet være opmærksom på konserveringsmidler som formaldehyd og MI.

Selvom der i luften kan være spor efter vandbaseret maling

flere måneder efter arbejdet, er det værst, mens malingen hælder, hvorfor du ikke bør opholde dig i rummet i længere tid ad gangen.

– Afgasningen er absolut værst, den første uge efter at du har malet. Som minimum skal du vente tre dage, men det er klart et minimum. Som tommelfingerregel vil jeg sige, at der skal gå en uge, men det afhænger af typen af maling, og hvor hurtigt den hælder, forklarer Helene Bendstrup Klinke, faglig leder hos Teknologisk Institut.

Børn er mere følsomme over for de kemikalier i luften, og derfor er det en god idé at lade dem vente endnu længere tid, minimum to uger, ifølge Helene Bendstrup Klinke. Hvor lang tid en maling er om at hærdne, afhænger også af, hvor godt du lufter ud, og af temperaturen i rummet.

OGSÅ STOFFER I NATURMALING

Netop udluftning spiller en stor rolle, når det gælder afgasning fra maling, viser målinger i tre nye huse i Holstebro kaldet Sunde Boliger, som Realdania står bag. De flygtige organiske stoffer blev målt over en periode, og da ventilationssystemet på en af måledagene var slukket i det ene hus, var niveauet af stoffer mere end fem gange så højt som forudset ud fra den samlede afgasningskurve.

– Vi kan se, at når der er ventilation, så sker der et ret hurtigt fald i antallet af de stoffer, der bliver målt i husene. Så bor man i et almindeligt hus uden ventilation, er det altså bare med at få luften ud – også selvom man bare har brugt en plastikmaling – og man skal vente med at flytte spædbørn ind i rummet, gerne i et par måneder, siger projektleder på Sunde Boliger Jørgen Søndermark.

I forbindelse med målingerne kom et andet lidt overraskende resultat frem. I det ene hus var der nemlig brugt linoliemaling, som er et naturprodukt, oven på en træplade, men også her blev der målt en masse kemiske stoffer i luften, og faktisk flere end i de to huse, hvor der var brugt plastikmaling.

– Vores målinger viste, at der sker alt muligt selv med to så simple produkter som linoliemaling og en træplade. Vi så flere forskellige reaktioner, herunder en cocktaileffekt og en boosteffekt, hvor vi får en lang liste af forskellige kemikalier, der folder sig ud. Vi står ved kanten af et kæmpe ocean, og vi ved ikke nok om, hvad der sker, siger Jørgen Søndermark.

I de senere år er der kommet produkter, der slår sig op på at være kemikaliefri, og det er en god idé at kigge efter indeklimamærket, når du vælger maling. Men Jørgen Søndermark og Torben Sigsgaard er enige om, at der er brug for mere forskning på området.

– Der er så mange forskellige stoffer i maling, som potentielt kan være irriterende, og vi arbejder på at få en bedre viden om, hvilken virkning stofferne har alene såvel som i forening, siger Torben Sigsgaard. ▢

Pas på indeklimaet, når du maler

➤ Undgå at opholde dig i et nymalet rum i minimum tre dage – helst en uge hvor du lufter ud med gennemtræk, så malingen hælder. Mal med åbne vinduer i de varme måneder.

➤ Tjek MAL-koden, der findes på de fleste malinger. Jo lavere MAL-kode, desto bedre – gå efter 00-1 eller 0-1. Det første tal angiver sikkerhedsregler mod indånding af dampe, og det andet mod hudkontakt.

Miljøstyrelsen anbefaler brug af maske, hvis tallet før bindestregen er 2 eller derover.

➤ Vær opmærksom på konserveringsmidlet MI, der findes i mange vandbaserede malinger. MI kan fremkalde allergi og medføre udslæt og kløe.

➤ Vælg evt. en særlig forseglende maling, der kan indespærre stoffer som nikotin, pcb og ftalater.

Kilder: Miljøstyrelsen, Helene Bendstrup Klinke, faglig leder hos Teknologisk Institut

Den største fare ved maling er, at der er stoffer i, som afgasser i længere tid, og det kan være til gene for folk, der har astma.

Professor Torben Sigsgaard, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet

Dyr maling betaler sig

1. Billig maling indeholder som regel mindre pigment. Det betyder, at den dækker dårligere, og du skal male over flere gange og dermed bruge mere maling og måske også flere penge.

2. Slidstyrken er typisk dårligere ved billig maling. Det betyder, at malingen hurtigere bliver slidt væk ved almindelig rengøring, og det vil derfor være nødvendigt at male oftere.

3. Et mat look er moderne, men pas på, at du ikke vælger en maling med for lav glans. Den laveste glans går typisk til lofter, da du

sjældent vasker dine lofter. Til gengæld skal væggene typisk have mindst en glans 10, og træværket skal have en anden type maling med langt højere glans, ligesom det er en god idé med en højere glans i køkkenet, så det kan holde til, at du tørrer det af. Jo højere glans, desto bedre afviser malingen skidt og snavs, og du kan bedre gøre den ren.

4. Køb maling i Danmark fremfor udenlandske webshops. Maling godkendt til det danske marked opfylder skrappe krav og er sundere for indeklimaet.

Kilde: malermester Carina Blach, carinablach.dk